

Глава Якутии встретился с участниками блокады Ленинграда

27 января в рамках 76-й годовщины полного освобождения Ленинграда от фашистской блокады Глава Якутии Айсен Николаев в Национальном художественном музее РС (Я) встретился с участниками блокады и активом общественных организаций ветеранов. Встреча прошла в теплой дружественной атмосфере в формате праздничного чаепития.

Айсен Николаев отметил, что 27 января отмечается одна из знаменательных дат в истории нашего государства и Великой Отечественной войны 1941-1945 годов. «День полного освобождения Ленинграда от блокады немецко-фашистских захватчиков - это великий трагический праздник. Блокада продолжалась в течение 872-х дней и в городе, в котором насчитывалось почти 3 млн. жителей, к концу войны оставалось немногим более 500 тысяч человек. Сегодня уже говорится о полутора миллионах ленинградцев, которые погибли в годы войны. Наш святой долг - сохранить реальную историю и память об этих трагических событиях и передать её молодым поколениям», - отметил Глава республики.

В настоящее время в Якутии проживают более 20 участников блокады Ленинграда, которых объединяет региональное отделение Международной ассоциации блокадников города-героя Ленинграда.

«В 2016 году на XXV Съезде Международной ассоциации

блокадников города-героя Ленинграда столица нашей республики - город Якутск - наравне с Санкт-Петербургом был включен в состав Международной ассоциации. На XXVII Съезде, который проходил в световом зале Смольного в Санкт-Петербурге, где от делегации Якутии мне предоставили слово, я зачитала приветственный адрес нашего Ил Дархана Айсена Сергеевича Николаева. Потом ко мне многие подходили и отмечали, что в Якутии со стороны руководства республики уделяется большое внимание участникам блокады Ленинграда, ежегодно проводятся встречи, что региональное отделение активно сотрудничает с руководством республики. За что мы Вам передаем большую благодарность», - сказала председатель регионального отделения ассоциации Лилия Мустафина и вручила Главе республики книгу о воспоминаниях участников блокады, выпущенную в ноябре прошлого года.

От имени потомков выступили дети участников блокады Ленинграда, которые тоже организовали свою общественную организацию, направленную на сохранение и передачу памяти о трагических событиях города-героя Ленинграда подрастающему поколению. Общественная организация активно сотрудничает с общеобразовательными учреждениями республики, проводит встречи со школьниками, организует классные часы и внешкольные мероприятия.

Руководитель Якутского регионального отделения Всероссийского движения «Волонтеры Победы» Алгыс Петров рассказал, что хотя региональное отделение и было создано весной прошлого года, сегодня уже во всех районах и улусах республики имеются свои Волонтеры Победы. «В этом году мы в рамках 76-й годовщины полного освобождения Ленинграда от фашистской блокады организовали и провели акцию «Блокадный хлеб». В рамках Года памяти и славы в России и Года патриотизма в Якутии наше отделение планирует еще активнее включиться в общереспубликанские мероприятия и проекты, инициировать и проводить патриотические акции, оказывать поддержку и внимание нашим ветеранам», - сказал он.

По итогам встречи Глава Якутии Айсен Николаев отметил, что в рамках Года патриотизма в республике началось активное общественное движение и сегодняшняя встреча, ознаменует собой лишь начало ряда юбилейных мероприятий, приуроченных к празднованию 75-летия Великой Победы.

Глава пожелал ветеранам и участникам блокады крепкого здоровья, бодрости духа, долгих лет жизни, а также любви, заботы и внимания не только со стороны родных и близких, но и всех жителей республики.

Пресс-служба Главы Республики Саха (Якутия) и Правительства Республики Саха (Якутия).

Мобильнай биригээдэ үлэтин сабалаата

Тохсунньу 22 күнүгэр Одьулуун нэһилиигин алта кырдыабыс олохтообо кимн поликлиникаба кэлэн, туһааннаах исписэлиистэргэ сылдьан көрдөрүннүлэр.

Чурапчы улууһун социальнай харалтатын салайааччы Лидия Васильевна Тоскаева иһитиннэрбитинэн, мобильнай биригээдэ үлэтин эрсиимин быһаарнаан, номнуо үлэтин сабалаата. Онон нэһилиэк аайыттан хас сайаалка кирибитин көрөн, олохтоох кырдыабыс доруобуйаларын туругун көрдөрүүлэригэр күүс-көмө, тирэх буолуоктара.

Ааспыт 2019 сыл ахсынньы 24 күнүгэр улуус дьаһалтатын муннаахтыыр саалатыгар Томпо, Уус Алдан, Мэнэ Ханалас, Нам, Амма, Чурапчы улуустарын кылаабынай быраастара уонна социальнай харалта салайааччылары кыттылаах "65 саастарыттан үөһээ саастаах кырдыабыс дьону тыа сириттэн улуус киинигэр балыыһага көрдөрөрүгө илдьин-абылы туһунан" улахан сэмминээр буолан аастыа.

Сэмминээр быһаарылынан, Чурапчы улууһун социальнай харалтата уонна улуустаабы кимн балыыһа уопсай субэлэниилэринэн, итинэн Одьулууннаабы балыыһа мектизэһиннэринэн Одьулуун нэһилиигин алта кырдыабыс олохтообо поликлиникаба кэлэн, туһааннаах исписэлиистэргэ көрдөрүннүлэр.

"Биһиги бүгүн алтыа буолан көрдөрүнэ киридибит. Улуустут социальнай харалтатын үлэһиттэрэ олус үчүгэйдик үлэһиттэр. Холобур, хартуоппуйу көмүүгэ, аһы-үөлү, малы-салы атыылаһыа, кыргыттарбыт кемелерэ үгүс, улаханньык абырыллар. Ону таһынан учаастактаабы балыыһабыт сэбиэдиссэйэ Татьяна Иванова Дьяковская эмиз биһиэхэ олус кыһанар, туһааннаах процедурабытын кими оҕорор. Түгэнинэн туһунан, ити ааттаабыт дьоммутугар олохтоох кырдыабыс ааттарылтан улахан махталбытын биллэрэбит", - диэн Одьулуун нэһилиигин төрүт олохтообо Мария Николаевна Куличкина санаатын үлэстэр.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Дьокутааттар нэһилиэктергэ отчуоттуулар

Тохсунньу 23 күнүгэр СӨ Ил Түмэн дьокутааттара Михаил Гуляев, Павел Пинигин, Семен Никитин Хадаар уонна Хоттобо нэһилиэктеригэр сылдьан, олохтоохтору кытары көрүстүлэр. Ил Түмэн дьокутааттара ити иннинэ Таатта улууһун хас да нэһилиэгэр сылдьыбыттар. Онтон Төлөйгө, Мугудайга, Арыылаахха, Кытаанаахха, ол иннинэ Мэнэ Ханалас улууһун Бүтэйдээх. Өлөчөй нэһилиэктеригэр отчуоттаабыттар.

Хадаар нэһилиигин баһылыга Иван Васильев «Үтүө Дьыала» хамсааһынынан тутуллубут уһуйааны көрдөрдө, үлэтин-хамнаһын билиһиннэрдэ. Салгыы кулуупка нэһилиинньэни кытары көрсүлүү буолла. Михаил Дмитриевич Гуляев ааспыт сылга Ил Түмэн иһинэн ытыллыбыт үлэни сырдатта. Ол курдук, судаарыстыба салайытын, социальнай билиитикэ, наука, култуура, үөрэх, доруобуйа харыстабылын эйгэлэригэр, ону сэрэс бас билии уонна өрөспүүбүлүкэ экономикай сайдыытын боллуоростарыгар саамай элбэх нормативнай-правовой акт ытыллыбыт. 123 сокуонтан 60%-на Ил Түмэн дьокутааттара киллэрбит туруорсуулар. Итини тэнэ, Михаил Дмитриевич сүрүн

ылыныллыбыт сокуоннары сийилии иһитиннэрдэ. Салгыы Павел Павлович Пинигин судаарыстыбаҥаһы тутуу уонна сокуону онорго, итин таһынан Хотугу абылай ахсааннаах төрүт омуктар уонна Арктика дьыалаларыгар кэмистиэттерин чилиэнэ буолан, бу кэмистиэттер үлэлэрин сырдатта. Семен Иванович Никитин кулуупка кириин скверигэр илчэллээхтик ыйанан туран хаартыскаларга биригэ үлэлээбит үлэһэннээхтерин хаартыскаларын көрөн долгуйбутун, астыммытын эттэ. Салгыы Ил Түмэн Тыа хаһаайыстыбатыгар уонна аграрнай билиитикэбэ кэмистиэттин үлэтин кылаастык билиһиннэрдэ. Оттон Михаил Дмитриевич Гуляев ыччат дьыалаларыгар, физкультураба уонна устуорка кэмистиэттин бэрэссэдээтэлэ итинэн үөрэтирин, наука, култуура уонна маассабай иһитиннэрэр сирэстибэлэр уонна олохтоох бэйэни салайыны кэмистиэттерин бэрэссэдээтэллэрин солбуйааччы буолан туран, бу кэмистиэттер туох сыаллаах-соруктаах үлэһиттэрин, тугу ситиспиттерин билиһиннэрдэ.

Олохтоохтор оскуолаба оптимизация болпуруоһун, эдэр дьонно үлэ мээстэтин таһаарыы, онуоха бизнсийэлээх дьону ууратыы, туугу таһыма туох бириччиннэттэн түстүтүн туһунан ыйыттылар. Ого олохтоох оскуолаттан улахан оскуолаба барытын кыччаттар туһуттан туох үлэ ытыллыан собуун ыйыттылар. Судаарыстыба ханнык систиэмэни тутуһарын, итэҕэл туһунан ыйытылары биригдилэр. Бу нэһилиэккэ устуорт саала суоҕа сүрүн кыһалҕанан буолар. Онон сана эбийиэк тутулларыгар күүскэ туруорустулар. Саха төрүт фольклорун, олоххону, сахалыы ырыаны-тойугу сайыннарыыга үлэ утумнаахтык ытылларга наадатын ыйдылар. Маны таһынан үөрэх эйгэтигэр сыһааннаах этиилэри киллэрдилэр. Хоттобо нэһилиэгэр ытыллыбыт

аһабыс кэспэтигэр олохтоохтор В.И. Ленин төрөөбүтэ 150 сылын көрсө туох дьаһаллар ыйыттылалларын ыйыттылар. Бу нэһилиэккэ балыыһаба, оскуолаба оптимизациялааһын болпуруоһун эмиз көтөхтүлэр. Сана учаастактаабы балыыһа тутуутун туруорустулар. Тыа хаһаайыстыбатын эйгэтигэр болпуруостары ыйыттылар. Ол курдук, үүт субсидиятын үрдэтии, "Меркурий" бырагыраама кэккэ изһэйдэри үөскэтэрин уо.д.а. хабааннаах ыйытылары биригдилэр. Бөдөрүгэ дьэтиин, оскуолаба мусойу тутуутун туруорустулар. Нэһилиэккэ электрик мээстэте көрүлгүн баҕараллар. Бэйдээ сылдьар ыттары бэрэздээтэһиннэ, арыллыыр дьон мустар сирдэрин суох онорго быһаарыны ыйалларыгар туруорустулар. Ас-үөл, уот, иттии төлөбүрүн сыаналара үрдээбитин бэлэтээн туран, чөлчөтүлэр көрүлгүлэрин туруорсаллар.

Ил Түмэн дьокутааттара бэйэлэрин көбүлэһиннэринэн нэһилиэктери кэрийэн, олохтоохтору кытары көрсөн, хас биридии нэһилиэк кыһалбатын, сайдар хайыскаларын билэн, инники үлэлэригэр улахан көмө буоларын бэлэтээтилэр. Семен Иванович Дирингэ резервнай бөкөрүнэ, Чурапчытаабы колледжа уопсай диэс тутуутун туруорса сылдьарын иһитиннэрдэ.

Ики нэһилиэк олохтоохторо муннааха көхтөөхтүк, аһабыстык тус санааларын тирэтилэр. СӨ Бырабытыалыстыбатын, улуус баһылыгын отчуотун кытары кыттыспакка, дьокутааттар олохтоохтору кытары тусла көрсөн, Ил Түмэн Ылпыт үлэлэрин сырдаллыттарын, туһааннаах болпуруостарга эппиэттээбиттерин биһирээтилэр. Иннигин да норуот туһугар таһаарылаахтык үлэһиттэригэр, үтүө түмүктэри ситиһиллэригэр алгыстаах тылларын тирэтилэр.

Марфа ПЕТРОВА.

Анжела Оконешникованы эбэрдэлиибит!

Ааспыт бэтинсэбэ, тохсунньу 24 күнүгэр «Мисс Республика Саха (Якутия) - 2020» Саха сирин саамай кырасыабы кэрэ куотун талар куонкурус буолан ааста. Биһиги улуустутун кэрэ-чээн Анжела Оконешникова сүрдээх ситиһиллээхтик көмүскээн, «1-кы Вице-мисс» үрдүк аатын ылан, улууһун дьонун үөртэ.

Төһө даҕаны тэлэбиисэр нөүө быһа эфиринэн көрдөрбөтөхтөрүн иһин, аныгы үйэ сизиринэн инстаграм нөүө быһа эфиргэ «кысыһыгар «кыарыдыбыт». Бастагы түһүмэх - бэйэни билиһиннэриин. Кыргыттар дойдularын быһахтарын тутан хаамтылар, ол кэмнэ бэйэлэрин туһунан кэлсииллэрэ эрдэттан уһуллубут аудиопрэзентация быһылынан иһилиннэ. Иккис түһүмэх - национальнай кэстүүмү кэтэн хаамыы, үгүс түһүмэх - быһыыны-таһааны көрдөрөр купальниктаах тахсыы

туттан-хаптан сырпытта, харизматын көрдөрдө. Киһи астына, кизн тутта көрөр!

Түмүккэ Анжела «1-кы Вице-мисс» ааты ылан, «Колли» массыына салонуттан массыына ылар сиртигикээти тутта. Интэриниэт куопастааһынага бэйэһин, «Мисс интернет» буолла. Маны сэрэ, куонкурус партнердарыттан «Синема-центр» кимнэ тыйаатырыттан хампааньна сирэйэ буолар сиртигикээти кытта кыһыл көмүс каартаны, «Лена» гостиницаттан уонна «Золотник» ювелирнай салонтан анал биригдэри тутта.

Онон бири дойдулаах кэрэ куобутугар Анжела Оконешникова итин-истин эбэрдэбитин тирээбит, иннигин да үрдүк ситиһиллэр арыаллыы сырптынар!

"СО" кэр.

— УСТУОРУЙА БЫЫННЬ СЭГЭТТЭХХЭ —

БИИР САНААЛААХТАРЫН, ТҮМСҮҮЛЭЭХТЭРИН КӨРДӨРБҮТТЭРЭ

Өрөспүүбүлүкэ үгүс кэпсэтинин, ырытыһыны таһаарыт, Чурапчы хомунуустара биир сомоһолорун, түмсүүлээхтэрин көрдөрбүт ССКП Чурапчы оройуонаабы партийнай тэрилтэтин 19-с кэмпиринсийэ ыһтыллыбыта бу ыл тохсунньу 28 күнүгэр 55 сылын туолуба. Бу кэмпиринсийэ ханнык болпуруос көрүлбүтүгү, туох кэпсэтин буолбутай, уураах ыһтыллыбыт?

1965 сыл тохсунньу 28 күнүгэр буолбут 19-с партийнай кэмпиринсийэ икки болпуруос көрүлбүт. Бастагынан ССКП КК сатиннытэби (1964 с.) пленумун түмүктэрин уонна оройуоннаабы партийнай тэрилтэлэр сорукутарын туһунан. Иккинэн ССКП Чурапчы оройуоннаабы кэмпиринсийэ сана састаабын быһбардаһын. Кэмпиринсийэ ССКП Саха уобаластаабы кэмпиринсийэ сакирэтээрэ И. П. Аддеев кыттыны ылбыт.

Бастагы болпуруоска дакылааты кэмпиринсийэни бэлэмниргэ тэрийэр бюоро бэрэссэдээтэлэ Илья Павлович Листиков онорбут. Дакылааты дүүллэһингэ ССКП 22-с сийизин аатынан колхуос парткомун сакирэтээрэ П. П. Дьячковскай, промбыткэбинээт дириктэрэ Г. М. Степанов, үөрэх оройуоннаабы салаатын сибидиссэйэ Г. Г. Кардашевскай, Эрилик Эристиин аатынан колхуос бэрэссэдээтэлэ Е. С. Николаев, Үлэ Геройа Р. И. Константинов, уо. д. а. тыл эппитэр. Кэмпиринсийэ дүүллэһилибит болпуруоска уураах ыһтыллыт.

Иккис болпуруоска кэмпиринсийэ сана састаабын талыыга ССКП обкомун сакирэтээрдэрэ Чурапчы оройуонун партийнай тэрилтэтин бастагы сакирэтээринэн В. С. Филиппов кандидатуратын туруорбут. Маныаха кэмпиринсийэ дэлэгээттэрэ сөбүлэспэттэрин биллэрбиттэр. Бу болпуруоһу дүүллэһин хайдах барбытын туһунан кэмпиринсийэ дэлэгээтинэн сылдьыбыт Гаврил Дмитриевич Ефимов "Саһа олох" хаһыат 1993 сыл от ыйын 8, от ыйын 15, от ыйын 20 күннэригэр

Чурапчы кэмпиринсийэ—1965 сыл дьэстатыйаларыттан таһаарбын.

Д. Д. Дьячковскай, ССКП Чурапчытаабы райкомун сакирэтээрэ: 1965 сыл тохсунньу 28 күнүгэр буолбут 19-с партийнай кэмпиринсийэ ССКП КК балаһан ыһынаабы (1964 с.) Пленумун түмүктэрин уонна оройуон партийнай тэрилтэтин сорукутарын туһунан уурааһыттан 18-с пуун ССКП обкомун сакирэтээрдэрэ С. З. Борисов, И. П. Аддеев партия чизинэй үлэһиттэрин уонна бойбуой каадырдарын туох да олоһо суох үлгү сыннаалларын итинэн колхуостары бөдөһүтүнэн наһаа үлүһүйэн, өрөспүүбүлүкэ тыатын хаһаайыстыбатын ыар балаһыаннаа киллэрбиттэрин туһунан ССКП КК тиздэргэ.

П. П. Дьячковскай: Өрөспүүбүлүкэ оройуоннаабыгара салайар каадырдар кэлин 4—5 сылга сотору-сотору уларыта тураллар. Биһиги оройуонмутугар салайар каадыр биэс төгүл уларытты. ССКП обкома Т. Попову биһиз салгы үлэлэппэккэ, атын оройуоннаабы рекомендациялаан ыһтан бырабааллаһтын сыһанан аабын. (Быһаары: Е. К. Попов Чурапчыга тыа хаһаайыстыбатын салалтатын производственной управлениетин начаалынныын солбуйааччынан үлэлэбит. ССКП обкомун бюротун уурааһынан Амма оройуонугар тыа хаһаайыстыбатын салалтатын начаалынныынан мэккизлэммитин ыһбатахтар). Чурапчы оройуонугар кураан буолбутун түмүгэр уонна брүцеллэһ ыары тарбанан, ынах сүөһү аһаана аһыаабытыгар буруйдаан, быһбардыр кэмпиринсийэ аһыах хонук иннина ССКП обкомун бюрота Д. Н. Семенов уонна тыа хаһаайыстыбатын салалтатын начаалынныын Е. М. Филипповы үлэлэриттэн уураппыта сыһа.

Т. Г. Тоскин: Өрөспүүбүлүкэ тыатын хаһаайыстыбатын салайы болпуруостарыгар критическэй этиилэри, чуолаан С. З. Борисов, И. П. Аддеев бочумнаах албастарын,

туох да бэлэмэ суох Саха сирин усулуобуйатыгар колхуостары наһаа бөдөһүтү сыһааларын уонна С. З. Борисов кулут личностын буортулаах сөдүллэрин этэбин. Бөдөһүтү сыһаа баран колхуостары тэрээһин үлэ уонна экономическай өттүнэн таннары барыга тизэритин, ол иһигэр манньк итэһэстэр баалларын ыйан туран, 1960 сыллааха баалларын курдук онорго уураах таһаарарга, Борисов С. З. кириитикаэбитин иһин экирэтэн үлэтигэр устубутун ыйан туран, Егор Михайлович Филиппов, тыа хаһаайыстыбатын диригник билэр киһини, дьобурдаах тэрийэччини, чизинэй, партийнай үлэһити райком састаабыгар киллэрэргэ.

Кэпсэтигэ барыта 36 киһи суруйтарбытыттан 24 киһи тыл эппит. Барыларын этиилэрэ үһээ суруллубут дьонно, кинилэр этиилэригэр сөп түбэһэрэ.

Тохсунньу 29 күнүгэр тэрээһин пленум болдьоммута. Күнүс 3 чааска, кэлин кэһэ дьэһ көһөрүлбүт. Нөһүө күн сарсыардаттан эмиэ буолбатах. Тохсунньу 30 күнүгэр, обком бюротун чилиэннэрэ кэлбиттэрин кэнэ кэһэ 7 чааска дьэ, сааламмыт. Ити күн сарсыарда ССКП киһи кэмпиринсийэ Г. Д. Ефимов, Р. Х. Кривошапкин, П. П. Дьячковскай илии баттаһынаах тэлэргэһэ ыһтыллыбыт. Ити тэлэргэһэни ылаат, КК сакирэтээрэ Демичев обкомна төлөпөннэбит.

Бэрэстэбиитэллэр субэ мунньахтарыгар райком сана састаабын талыыга бырайыактары дүүллэһини кэмизгар обком сакирэтээрэ И. П. Аддеев бастагы сакирэтээринэн Василий Семенович Филиппов буолуохтаах дьэһ этии киллэрбит. Бу киһиттэн кимин, тугун ыйыталыһы буолбутугар В. П. Харитонов: "Эһ, түүлээххэ зоотехник идэлээх киһи, уустук балаһыаннаах Чурапчы курдук тыа хаһаайыстыбатынан, сүөһү иһитинэн, бурдук ыһытынан дьарыктанар оройуон үлэтин кыайаа дии саныытын дуо? Урут оройуону салайбатах киһи эбикин",—дьэһ

ыйыппыт. Онуоха киһитэ: "Обком рекомендациялаабыта, талбатахытына талыман, килиэптээх үлэни булуом",—дьэһ эппизтээбит. Василий Петрович: "Оо, биһиги сутаагы оройуонмут, килиэп суох, килиэптээх үлэни экирэттиһэр киһи биһиз наадата суох",—дизэбиттэр. дэлэгээттэр сөбүлэһэн айдаара түспүттэр. Онон 45 киһилээх кистэлэн кустастааһын састаабыгар В. С. Филипповы киллэрбэтэхтэр. Райком бастагы сакирэтээринэн хомунуустар Е. М. Филипповы, иккис сакирэтээринэн И. П. Листиковы талбыттар. Итинэн И. П. Листиковы талбыттар. Сахаров Киһи кэмизыһыран, С. З. Захаров Киһи кэмизыһыран, А. С. Шыревуун Чурапчыга тизтэн А. С. Шыревуун Чурапчыга тизтэн кэлбиттэр. Р. Х. Кривошапкины, П. П. Дьячковскайы, Г. Д. Ефимовы кытары "бэһиздэлэспиттэр". Нөһүө күнүгэр, тохсунньу 5 күнүгэр Эрилик Эристиин аатынан колхуос хомунуустарын уолсай муннаабын онорторон, оройуоннаабы партийнай кэмпиринсийэ түмүктэрин дүүллэһиннэрэллэр. Кэмпиринсийэ уурааһын көтүртээрэ тирах онорторо былааннааллар. Онон К. Л. Колесов кэмпиринсийэ "Оройуоннаабы уурааһын биһиги маннайгы сүһүк тэрилтэбитинэн ревизиялааары ыһабыт дуо?"—дизэн ыйытар. Кырдыаас хомунуус Е. Г. Куличкин: "Бу оройуоннаабы урдүкү партийнай уорганмыт—кэмпиринсийэбит уурааһын биһиги көтүрөбит дуо? Партийнай демократияны, устаабы утары барбаппыт",—диһ. Атын да хомунуустар эмиэ итинник санааны этэллэр. Туһа тахсыа суобун билэн, Борисовтаах ити түүн Дькуускайдаабыттар.

Биһир санааланы, түмсүү түмүгэр ССКП обкома олунньу 8 күнүгэр уурааһынан Е. М. Филиппов райком бастагы сакирэтээринэн бигэргэммит.

Дьэ, ити курдук, Чурапчы хомунуустара кырдыагы турууласпыттара, "Чурапчылар патриоттар" дьэһ ааты өссө төгүл бигэргэппиттэрэ.

* Матырыяалы

Алексей СЛЕПЦОВ бэлэмнээтэ.

— САҢА КИНИГЭ —

Эрилик Эристиин "АЙЫ ДЬӨНҮӨЛ" олонхото сүрэхтэннэ

Саха биллиилээх суруйааччыта Семен Степанович Яковлев—Эрилик Эристиин төрөөбүт күнүгэр, тохсунньу ый сүүрбэ түөрдүгэр, киһи дойдутугар Чакырга сарсыардаттан үтүө тэрээһиннээх күн буолла. Эрилик Эристиин олоһор, айар үлэтигэр аналлаах үөрэнээччилэр ортолоругар ыһтыллыбыт "Эрилик аабылара" научнай-практическай кэмпиринсийэ барыта 7 оскуолаттан кыттынылар. "Кылаан чыпчаал" ааты С.А. Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын 10-с гуманитарнай кылааһын үөрэнээччитэ Лилия Флегонтова ылла. Салайааччыта — Сардана Ивановна Еремеева. Чакыр орто оскуолатын саха тылын уонна литэрэтиирэтин учуутала Аграфена Николаевна Софронова маастар-кылаас уонна аһаас уруогу ыһтыт.

Күн иккис аһаарыгар, фольклор дьизитигэр, Эрилик Эристиин "Айы Дьөһүөл" олонхо кинигэтин сүрэхтэниитэ буолла. Бу олонхо бэһээтэнэн тахсыытын ааспыт сыл бүтүүтэ, Дьоккуускай куоракка литэрэтииринэй мусуойга кизиник бэһээтэбиттэрэ. Онтон суруйааччы төрөөбүт дойдутугар, Чакырга, кинигэ сүрэхтэниитигэр Дьоккуускайтан норуодунан суруйааччылар Семен Попов-Сэмэн Тумат, Василий Васильев-Харысхал, саха сирин суруйааччыларын бырабылыанньатын бэрэссэдээтэлин солбуйааччы Гаврил Андросов, биллиилээх суруйааччы Николай Винокуров-Урсун, П.А. Ойуунускай аатынан литэрэтииринэй мусуой үлэһиттэрэ, Гуманитарнай үнүстүүттэн олонхону чинчийээччи, үөрэтээччи Алла Божедонсова, Чурапчыттан суруйааччы Павел Федоров-Сомоҕо, култуура управлениетин начаалынныыга Дмитрий Попов култуура, библиотэикэ үлэһиттэрэ уо.д.а. кыттыны ыллылар. Дьоро кизэһи олонхону кинигэ онорон таһаартарбыт Мария Филиппова иилээн ыһтыт. Бу олонхону Эрилик Эристиин 1939 сыллааха хараба суох буолан олорон, киһизэ ааһан, улахан дьулуруунан суруйтарбыт олонхото буолар. 2015 сыллааха олонхону архыыптан ылан бэһээххэ бэлэмнээн таһаарыттар: профессор Галина Попова—Саһаа уонна СӨ үөрэтииритин туйгуна Мария Филиппова. Чакыр олонхону көлүөнэттэн

көлүөнэһэ өрө тутан кэлбит, олонхо тыыннаах утумун салгыыр ыччаттардаах нэһилиэк буолар. Валерий Герасимов 2019 сыл түмүгүнэн Олонхо Ассоциациятын Чурапчытаабы салаага өрөспүүбүлүкэһэ бастын үлэлээх ааты ыһтытыгар, Чакыр олонхоһуттара киллэрбит кылааттарын бэһээтэһэ. Норуодунан суруйааччы Сэмэн Тумат "Эрилик Эристиин айымныылар бэһээтэһэн тахсаппарыгар күүс-көмө буолар — биһиги ытык изспит", — дьэһ бэһээтэһэн эттэ. 1969 сыллааха Эрилик Эристиин аатынан солхуос уонна Саха сирин суруйааччыларын сойууһа шэфтэһи дуоһабын түһэрсэн, ыкса сибээһи тутуһар элбэх үлэ ыһтыллыбыта. Чакырга саха суруйааччыларын аһаан сыннаһанар дьэһ тутуллубута, сайынын онно тахсан сыннаһаналара, суруйалара, айаллара-туталлара. Ол туоһутун кэпсиһэр хаартыскалар ыйаммыттарга кэлбит дьэһ болломтотун тарта. Суруйааччы Николай Винокуров-Урсун, Чакырга хаста да тахса сылдьыбытын, бултаабытын туһунан истиһи-иһирэх ахтыны онордо. Норуодунан суруйааччы Баһылай Васильев-Харысхал, Өтөҕө Силиптэр сиэннэрэ, Чакыр киһи таһаарыгар дойдута буоларын, кинилэр үтүө хоһобурдарыттан элбэххэ үөрэммитин, аймахтарын туһунан сылаас тылларын аһына. Суруйааччы Павел Федоров—Сомоҕо, Эрилик Эристиин быраата Кыра Хабырыыс кыһын Ольга туһунан, киһи оһолорун кытта Күндүгэ биһирэ сонньоһон ааспыт оҕо сааһын

ахтан-саһаан ааста. Суруйааччы аймахтарын ааттарыттан сиэнэ, СӨ үөрэтииритин туйгуна Сардана Еремеева уонна хос сиэнэ, Дьоккуускайдаабы хореографическай училище дириктэрэ Дария Дмитриева тыл эппилэр. Элбэх баай, сэдэх пуондалаах Эрилик Эристиин аатынан литэрэтииринэй мусуой сөргүтүлүн, саналы тыыннанан үлэлииригэр элбэх киһи санаатын эттэ. Кыраайы үөрэтээччи, култуура бэтэрээнэ Валентина Пинигина кизэ ис хоһоонноох этиини онордо, мусуой салгы үлэлииригэр элбэх сонун санааларын үлэһиннэ. Бу мусуойу төрүттээбит, Аба дойдуга Улуу сэриитин кыттылааһа Г.Д. Ефимов оһолоро, аһалара быһыл 100 сыллаах үбүлүөһүнэн, киһи туһунан истиһэндэ онорон мусуойга биһэр баһа санааларын тизэриһэр. Саха сирин суруйааччыларын сойууһун бэрэссэдээтэлин солбуйааччы Гаврил Андросов, Таатта уонна Нам улуустарын кытта биһирэ үлэлиир дуоһагар түһэриллибитин кэпсээтэ, Чурапчы Чакырын кытта сибээһи сөргүтүөххэ сөп дьэһ бэһээтэһэ. Чакыр нэһилигин баһылыга Константин Лебедев кэлбит суруйааччыларга, П.А. Ойуунускай аатынан мусуой үлэһиттэригэр, Эрилик Эристиин "Айы Дьөһүөл" олонхо туһунан кинигэ буолан бэһээтэһэн тахсарыгар көмөлөспүт нэһилиэк олохтоохторугар, биһирдиппэн дьонно, түмсүүлэргэ улахан махталын тизтэ. Чакыр талааннаах оһолоро, ырыаһыттар бу кизэһи ырыаларынан-тойуктарынан кизэргэтиһэр, олонхоһут Николай Григорьев олонхоһун доллоһутта. Саха норуотун биһир сомоҕо талааннаах олонхоһут-суруйааччыта, олоһо дьулуруунан, күүстээх санаатынан "Саха Островскайа" аатырбыт Семен Яковлев—Эрилик Эристиин аатын үйэтиһиһэ, литэрэтииринэй мусуойу саналы тыыннаан үлэлэтэргэ, Саха сирин суруйааччыларын кытта сибээһи олохтуурга сонун этиилэрдээх, санаа атастаһылаах, улахан суруйааччылар ыһтылаах санааларын, этиилэрин истэн, бу ыһтыллыбыт тэрээһинтэн санаабыт көтөүллэн тарбастыбыт.

Наталья ЗАХАРОВА,
РФ суруналыыстарын Сойууһун чилиэнэ.

"Москва сулустара" бэстибээлгэ — кыайыгы өрөгөйө

Соторутаагыта тохсуньу 7-10 күннэригэр Москва куорат биир улахан тыйаатырын түһүлгэтигэр сылын айы ыытыллар "Москва сулустара" оскуола саастаах уонна улахан дьон айар үлэлэрин көрүү Аан дойдутаагы X-с бэстибээлгэ буолла.

Улахан Аан дойдутаагы таһымнаах бэстибээлгэ Чурапчы улуунун Хатылы нэһилиэтин "Баба санаа" үлүү кэлэктиибэ кыттан, Гран-при үрдүк аатыгар тиксэн, кыайыгы кынаттанан кэллэ. "Бэстибээлгэ үлүү кэлэктиибэ Москвага тийэн манньк кыайыгы ситиспиттэн сүрдээрин астынабын. Кэлэктиибэ, уопсайа, холбоон, 10 үлүүүттээхтэн, олус кыһаллан туран дьарыктаналлар, маладьыастар. Түгэниэн туһанан, салайааччыбыгар Лариса Луонична Макаровага улахан махталбытын тиздэбит," — диэн кэлэктиип хореографа Елена Заборовская санаатын үлэстэр. Маны таһынан Елена Семеновна ити бэстибээл эстраднай вокалыгар кыттан 1-кы истиэпэннээх лауреат аатын ылары ситиһэн кэллэ.

"Баба санаа" кэлэктиип улахан кыайыларынан эбэрдэлээн туран, инники үлэлэригэр-хамнастарыгар ситиһиллэри бабарарыт.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

— БИИИЭХЭ СУРУЙАЛЛАР —

Ахтан, санаан кэллэххэ...

Күн эрайыра кэми-кэрдиини биллэмэккэ, сырдыгы, кэрэни эрэ саба, сыбарыйан иһэрин курдук, "күһи дуо" дэтэн кизгээтиллэн иһиллэр бу дойдуга анаан ааттанан кэлбит суолбут-ииспит тус-туһунан туһуланара биллэр суол! Ону, онорон көрөн эппит курдук, бу күннэргэ эмискэ улууска хаалбыт "баянистар" диэн өйдөбуллээх, булгуччу "ахтыы биэрэбин" диэн халбаннаабат собул соруутаах дьаһал кэриэтэ соруудах киирдэ.

Дьэ... Син сааһыран ээр тебем сыһын изнин устун ибир долгун ибиэрэн иирэрэ биллэргэ дылы буолла ээ... Ити эрэри дөрүн-дөрүн санаталыыр этим. Этарга дылы, анаммыт үйэбэр кытта кырдьыбыт кыдыырым, инэн хаалбыт идэкэм эбит диирбэр эрэ тийэбин. Кини, ордук оҕо, эдэр сааһыгар туох баар иннигэр элэниээбит үксүн үтүктэ боруобалыы сатыыр буоллаа ээ, туох да диэн ханарыллыт иһин.

Мин эмиз ону туһунан, 1958 с. Муомаба сылдьан убайым Андрей Никифорович такайытынан хормуска тыаһын алыттанан, сүрдээх элбэх буолан былдыаа сылдьан осньоһо сатыыр этибит. Онтон бары кэриэтэ баянна көһүү буолбута. Ол уопаттартан кэкс үнүгэй баянистар да үөскээбиттэрэ.

1952 с. атын оройуонка көспүлүт. Онно тийбиһиппиз баян диэн сорохтор сана көрөн сэнээрийини санардыы ылан ээр кэмнэрэ түбэспитэ. Ити Горнай оройуонун Атамайым Бэс-Күөлүн бөлүөлүгэ этэ. Хата, биир кинемеханик идэлээх Егор Федоров убайым биһигини илтигиргэр түһэрэн ылыта. Ол сыанааҕа - аккомпаниатор быһыытынан тахсыым сабаламмыта. Ол бэйэтэ үйэ анаарыттан ордук кэм ааспыт эбит. Сыл буолаат, 1963 сыллаахха дойдубутугар төннөн кэлбиппит. Уонна 9-с кылааска үөрэнэ сылдьан, Диринг оскуолатыгар биир бэртээхэй баяниһы булсан, ол дыыл оскуола, кулууп эңээр үгүстүк сөнньэлиспиппит. Виталий Дмитриевич Степанов диэн детдом иитиллээччитэ этэ. Олохтон эдэригэр туораабыт сурахтааҕа.

1964 сыллаахха дойдубар Сыланна кэллэбим сарсынны күнүгэр, төһө да оскуола оҕото буолларбын, кулууп дьээбэ ыһыран ылан, саатар, Е.Н.Новгородовы Муоматтан билэр этим, оччотооҕу Сылан нэһилиэтин соботох баяниһын Роза Егоровна Макарованы кытта илии туһуһунанан кэбистэ, арааһа, эрдэттэн истэ-билэ сылдьаллар эбит. Аҕыйах тыһынан, этэргэ дылы, буолары-буолбаты бырахсан баран, арай дьонум хосторун минугуттан сабыс-сана хара дьааһыны көтөбөн адалан аһа баттаабыттар — сабыс-сана, тимэхтэрин ортотунан шурубууан туттарыллыбыт кырыллыбытынан "Московский завод им. Советской Армии" диэн байаан буолан биэрдэ. Ону хостоон таһааран миниз туттаран баран, манньк диэн кэс тыллаах буолан табыста: "Дьэ, оҕобут, уолбут, туоххун барытын, суолгун-иисин истэ-билэ интэриэһириги сылдьабыт. Бу сана баяны мантан ыла эйизэ туттарыбыт, илдьэ сырыт, харыстаа! Сыланнары сырдыкка, кэрэбэ угуя сылдьыан этэ", — диэн кэс кэбиһэн, алгыс анаан, эдэр киһизэ эрэмнэ сакыттарга өйбөр-санаабар өлбөөдүйбэтти инмитэ бу баччаанга дьэри үтө өйдөбүл буола сырыттаҕа!

Онтон ыла сабаламмыта байаныс диэн, туох да сөчю инэмтэтэ суох мин курдук, иһэ-таһа биллибэт уонна дьинэр,

адыас аанһа ахтыллыбат (ону бары да байаныстар билиниэхтэрэ) идэ дуу, анал дуу дьылбаабытыгар кыттыһан, бу бүтүн олохтутун анаан кэллэбит, ол иһигэр мин эһиги иннигитигэр бүүс-бүтүнүү бэйэм!

Бу бэйэтэ үйэ анаарыттан лаппа ордук кэмнэ араас да үтө дьону кытта алтыһан ааспыт эбиһин. Бачча сабалаан баран, кыратык ахтан-санаан да ааһааха буоллаҕа.

Ити 1964 сыллаахтан ыла, Чурапчытаагы муусукаалынай оскуола баян кылааһын учууталын Андрей Петрович Гоголевы кытта ыкса туһунан, эн-мин дэһэн, эйэ-дэмнээхтик үлэлээбиппит. Киним кэлин ол оскуола дириэктэринэн үлэлээбитэ. Олохтон туораабытын кэннэ кини аата үлэлээбит оскуолатыгар интэриһиллэбитэ. Ол дьэ турбут сиринэн аастахпына, биллэрин да кинини саныбын уонна үтөтүн өйдүүбүн. Ити сыл (1965с.) Саха Сирин норуоттарын II ыспартакыйаадыгар анаммыт бэстибээлгэ бирээмэ 70-80 киһилээх хорга үлүү буолан — Андрей Петрович, Виктор Степанов уонна мин, биир тэнник олорон, Мотрена Егоровна Васильева салайытынан бэстибээл лауреатын аатын ылыбыт. Оччолорго А.П. Гоголев уопаттара Иннокентий Романов, Роман Саввин биһигини баһыйар таһымна тийбиттэрин үрдүнэн, тоҕо эрэ кытыннарбатахтара. Оттон биллэрин 5 саастаах Елисей Мысин диэн композитор оҕо баар дии. Ол эрэри бырааттарбын кытта сааһым тухары эңээрдэһэн кэлбитим — дьылбаам биир анал бэлэбэ буолар. Барахсаттарым дьыбардаах дьылбалаах дьон буолан биздирдэр. Ол эрэри Чурапчы аатын чыгачалга таһаарсыбыт уопаттар! Онно эбэн бизриэххэ, Иннокентий Парфенов (ПарКеш) диэн биир эмиз чулуу киһини!

Аны бу олорон толкуйдаан көрдөхпүнэ, арааһа, бу билинни Чурапчыга ордо сатаан хаалбыт арыһына сабырыа саастаах киһи хаалбатах эбит.

Оттон дьинэр, сир-сир, алаас-алаас айы араас суоллаах-иистээх, биир очо олохтоох-дьаһахтаах, үксүлэрэ да олорон нэһилиэктэрин, улуустарын чизгин араас бэйэлээх үрдүк таһымнаах тэрээһиннэргэ чиксээхтик туруулаһыт чулуу дьоммут. Чурапчынан Одьулуунунан Уйбаан Баһылаабыс Бөтүөтэп (Байаан Баанһа), Дирингэ Николай Урванцев, Мугудайга кэлэ сылдьыбыт Юрий Орестов, бэйэлэрин уоллара Уйбаан Барашков (Бытык), Чыаппараҕа Михаил Дмитриев, бэйэлэрин уоллара Федор Гоголев, Бахсыга биллэрин да баянын сүтэ сылдьар Петр Слепцов, Дирингэ үөлээннээбим Владимир Габышев, оҕо муусукаҕа кэскиллээх сайдыытын сабар Прокопий Тарабукин, Арыылаахха Конон Беляев. Бааллар этэ өсө: Мырылаҕа Руслан Соловьев, Хатылыга Намыын Протопопов... Бааллар ээ, биллэрин Одьулуунна Дмитрий Пудов, Болтоноҕо Мария Баина... Төлөгө Николай Борисов, Чурапчыга Иннокентий Кондратьев. Интэринээккэ баян диэн баран муһука ытаабыт, олус диэн кизэн дууһалаах, энтузиаст Ирина Попова. Чурапчыбыт чулуу аатын кизгэтэллэр Руслан Гоголев уонна баар суох кизэн туттуубут, иннибитигэр уктар улахан киһибит Спиридон Готовцев!!!

Дьэ, уонна доботтоор! Хайдах эрэ бугун киириэх курдук,

Хаалан хаалбыт санаам эргимтэтэ. Холонор көрүүм, эмиз куолтуу, Холорук буолан суола сайуо...

Мантыкам эридьиһэ диэн, ис дьинэр, адыас судургу курдук эрэри, сөптөөх эппиэти ыларым биллэрин да уустуктардаах собус буолара дуу. Ол тоҕо диэххитин сөп, тордуох собус толкуйдаахтар. Ону дьэ, хайдах туустан-тумалаан, эбэтэр оһуордаан-ойуулаан таһаарар бу киһигитигэр отойо диэн аҕыйах эрэри, сааһым тухары санаан кэлбит биир кыайтарбатах баба санаабын, хата, бу түгэниэн туһанан, эмиз быктаран көрөөхтүүр буоллабым. Баҕар, хата, биир эмэ киһи кыратык толкуйга түһэриэ. Наһаа кэнээбээккэ, быһаччы киириэххэ. Бу баян диэн тыл урукку көлүөнэ үйүлүбүтүн уу дьалкырыныны үйүүрдүбүт, ол эрэри өсө барахсаттарбыт үйэлэри унуордуурдуу, ойуу-бичик тыһынан оһуордаан, этэн-тыһынан хаалларбыт өйдөбүллэрин кистэлэнин ордон хаалбыт оччотооҕу тыһынаах тусулар, биһиги, эт мэйиһитинэн илдьиритэн (ол аата бэйэбитинэн тыһынаах туһу буолан) үүнэн иһэр үнүгэстэрибитигэр ис куттарыгар иитиэхтээх этибит.

Онук киһинэн А.П. Гоголев буолар. Кини такайан таһаарыт уопаттара Иннокентий Романов, Роман Саввин бүтүн Өрөспүүбүлүкэ кизэн туттуулар буола үүммүттэрэ, аар-саарга аатырбыттар!

Муусукаалынай оскуола ааттааха баян кылааһа сарбыллыбыта ыраатта. Арааһа, 10 сыл буоллаҕа, табыста дабыны иһи?

Дьэ, бу издэн быһыы буолбатах дуо? Мин оччотооҕор 80 сыллардаахтан Сыланна филиал туруорса сылдьыбыт-таабым. Өсө биридэ 1984 с. үрдүк үөрэхтээх Афанасий Иннокентьевич Петрову таһааран оскуолаҕа үлэлэтэ сылдьыбыттаахпыт, бэйэм оскуолаттан кулуупка көһөн бизрибитим.

Андрей Петрович төһө эмэ көмөлөсүһэ сатаабыта да, улуус да, нэһилиэк да салалтата өйө-санаата ол өттүгэр өнүйбөккэ, бэртээхэй исписалис атын улууска барбыта. Гоголев аатынан муусукаалынай оскуола баян кылааһын сабыы — бу дьиннээх олохтон көрө-көрө, мастыы матыы, ааһа баран эттэххэ, улахан политической албас да диэххэ сөп.

Оттон, дьинэр, атын эбитэ буоллар, Андрей Гоголев аатынан араас аһаҕас аарыһылар куонкурустар, сыл айы да буоллар, ыһыллыахтаахтар этэ. Туохха олобуран, туу санаан, манньк аат интэриһинэ? Мизхэ, кыра ыналаах киһизхэ, олох өйдөмөт. Оттон Гоголев А.П. баянист этэ ээ?!

Ыаллыы озорор бары улуустар бу чааһыгар биһигини уон-сүүрбэ тагул аастылар, куоһардылар. Хас улуус айы 2-3-түү муусукаалынай оскуолаҕа биир очо оҕо баянынан умсугуйан туран дьаныардаахтык дьарыктанар, ол иһин сайдаллар. Арай биһизхэ туох да суох. Дирингэ баар оскуолабыт оҕотун ахсаана аҕыйах.

Чурапчы иһигэр 10-тан тахса тыһ. киһиттэн аҕыйах талааннаах оҕо баара чуолкай. Андрей Тимофеевич дьининэн сэнээрбитэ, саас диэки сорок оностон киирэ сылдьыбытым. Мин ыйыппыт болпуруостарбын "үөрэтэн көрөөхтүгүн

сөп эбит" диэбитэ.

Оттон кулуупка салалтатын начаалынньыгар туһаайан этиэм этэ.

Убаастабыллаах Дмитрий Дмитриевич!

Ыаллыы Таатталары көрүм ээ. Оскуола кэлэктиибэ дириэктэриттэн сабалаан, элбэх улахан да, кыра тэрээһиннэргэ бииргэ айа-тута, ыллыы-туойа сылдьаллара үөрэтэр оҕолоругар төһөлөөх холобур, кэнээбэс даҕаны үтө өйдөбүл буолара саарбахтаммат. Үөрэнээччилэрин баянна оонньуур таһымнара даҕаны таһымчы үрдүккэ турара тутта көстөр. Ол элбэх сыраттан, этэргэ дылы, үгүс дьарыктаах үлэттэн тахсара биллэр суол. Аны бириэмэ хаамыта аргый аҕай диибит да, биллэрбээккэ баран иһиз турдаҕа.

Биллэрин баар баянистар бары да сааһыран эрэбит. Соботох илигэ тулут Спиридон Гаврильевич, дьинэр, кэли киһи, күтүөт. Соботохто дойдубуубун да сабаас диэтэбинэ, туу булан ыһык баарай.

Эриликкэ үөлээннээбим, биир аармыйалаабым Владимир Габышев диэн улахан виртуоз баянист үөскээн иһэн эмиз дьылба-хаан ыйаабынан аһаабыран хаалаахтаата. Чэ, ити курдук, урукку уоплут, кулут улам-улам улуугран, уостан иһэр. Хайдах да сана сүүрэн киириэн наада!!!

Ахтыы соруудабым сүрүн өттүн син бөрөөтүм эрэри, саамай кыһыстылаабыр тийэн кэллим. Ити 60-ча сыл араас дьону ыплатан, үнүкүлэтэн кэллим да, бу диэн туох да суох курдук — биир толору дьааһык кумсааһыттан атын. Арай туох эрэ "За вклад ..." диэн баара быһылылааҕа. Ол эрэн элбэх киһи махталын син ылбахтаабытым, ону билинэбин уонна хайдах эрэ маннькка саныбын: "тыһынаах диэн — үчүгэй даҕаны!" — диэн. Маннайгы биһирэбили ылан ээр эдэркээн бэйэлээх Груня Кузьмина, Елена Иванова, Катя Татыгынаева (Егорова) тоҕо эрэ мин баяным тыһынан добуһуолламмыттар ээ.

Баяным өйдөбүтэ
Дөрүн-дөрүн
Дьөлүтэ кэдиһиллэр
Биллэр буолла...

Утуйбатах түгэниэри
Үөһэ күөһэ,
Үрүлүтэ үүтүгүрэ
Үгүстээтэ...

Ону санаан,
Эмиз даҕаны
Эди буолар
Эчкилэ даҕаны
Үчүгэйкэниэн!

Чэ, уонна убаастабыллаах биир санаалаахтарым, байааммыт барахсаны кытта уруулаһыт-аймаһырыһыт, кини эрт дьүүрүккэ кун-ый да оностубут бары үтөкэниэх үөлээннээхтэrim, эн дуо, мин дуо дэһиспит хаһан да бэйэ-бэйэбитин түсүһэн бизрбэтэх үтө мааны доботторум, үүммүт 2020 сыл бука барыбытыгар да үтө өттө үгөрү, кэрэ өттө кэмэ суох баһыйар буоллун! Сэрэнэн да буоллар, сак курдук сэгэйн, ситэриллээхтээбиз ситэрэри, сүүрэ-көтө, оһуһулуохтаагы даҕаны ой-бото собулук оноро-оноро сылдьабын дуу, санаабыккыт хоту санаабыт салаллан, барыта сатанан иһэр дьыла буоллун, туйгун туругу, кэрэ кэскили бабара хаалабын!

Сылантан
Вячеслав НОГОВИЦЫН.

Хайнхат бэчээкээ бэриллэр графика: 16 х 00 м. Бэчээкээ бэрилиннээ: 16 х 00 м. "Сага олох" редакционной-издательской холбоуука 27.01.2019 с. офсетка бэчээтгэннээ. Тилографика аадыооооо: 878870 Чуватчы сал. Карл Маркс үүл. 26 "а" Индекс: P0008. Хайнхат надиаласэ ижита: оптуорунуука үөннэ бээтинсээ тахсар.

